

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
СМЕТНА ПАЛАТА

РЕШЕНИЕ № 07 – ДПК

Днес, 16.04.2026 г., в град София, Сметната палата на Република България, в състав:

Председател: Димитър Главчев

Заместник-председател: Маргарита Николова

Заместник-председател: Силвия Къдрева

Член: Даниела Въткова-Милушева

Член: Мария Илиева

УСТАНОВИ:

Постъпило е становище от дирекция „Превенция на корупцията“ относно проект на Решение на Министерския съвет за съгласуване на проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс, с вх. № 04-05-13/01.04.2026 г. по описа на Сметната палата, със следната принципна бележка, а именно:

По отношение на разпоредбите на чл. 243а и 244а от законопроекта, които са със следния текст:

§ 1. В чл. 243, ал. 4 се изменя така:

„(4) Препис от постановлението за прекратяване на наказателното производство се изпраща на обвиняемия, на пострадалия или неговите наследници и на оцетеното юридическо лице, които могат да обжалват постановлението пред съответния първоинстанционен съд в седемдневен срок от получаването на преписа.“

§ 2. Създава се чл. 243а:

„Съдебен контрол върху постановлението на прокурора за прекратяване на досъдебно производство за престъпление по чл. 68 от Закона за Сметната палата

*Чл. 243а. (1) При прекратяване на наказателно производство за престъпления по чл. 201, чл. 202, ал. 1 и 2, чл. 203, ал. 1, чл. 219, ал. 3 и 4, чл. 220, 224, 225б, 225в, 254а, чл. 254б, ал. 2, чл. 282, 282а, 283, 283а, 283б, чл. 294, ал. 4 във връзка с ал. 2, чл. 301, 302, 302а, 304, 304а, 304б, 305, 305а, 307 и чл. 387, ал. 3 от Наказателния кодекс, както и за всяко едно друго престъпление, извършено във връзка с изброените по-горе, извършени от лицата по чл. 74, ал. 1 от Закона за Сметната палата, **не се прилага чл. 243, ал. 4.***

(2) В случаите по ал. 1 прокурорът изпраща препис от постановлението за прекратяване в тридневен срок от постановяването му:

1. на съответния първоинстанционен съд за произнасяне по обосноваността и законосъобразността му и

2. на обвиняемия, пострадалия или неговите наследници и на оцетеното юридическо лице.

(3) Съдът разглежда делото еднолично в закрито заседание не по-късно от един месец от постъпването му, като се произнася по обосноваността и законосъобразността на постановлението за прекратяване на наказателното производство.

(4) С определението съдът може да:

1. потвърди постановлението;

2. измени постановлението относно основанията за прекратяване на наказателното производство и разпореждането с веществените доказателства;

3. отмени постановлението и да върне делото на прокурора със задължителни указания относно прилагането на закона.

(5) Определението по ал. 4 може да се протестира от прокурора и да се обжалва от лицата по ал. 2, т. 2 пред съответния въззивен съд в седемдневен срок от съобщаването му.

(6) Въззивният съд се произнася в състав от трима съдии в закрито заседание с определение, което е окончателно.

(7) При отмяна на постановлението за прекратяване на наказателното производство започва да тече нов срок по чл. 234 за извършване на разследването.“

§ 3. В чл. 244 ал. 3 се изменя така:

„(3) При спиране на наказателното производство прокурорът изпраща препис от постановлението на обвиняемия, на пострадалия или неговите наследници и на оцетеното юридическо лице, които могат да обжалват постановлението пред съответния първоинстанционен съд в седемдневен срок от получаването на преписа. В случаите на чл. 25, ал. 1, т. 6 прокурорът уведомява пострадалия или неговите наследници за правата по чл. 80.“

§ 4. Създава се чл. 244а:

„Съдебен контрол върху постановлението на прокурора за спиране на досъдебно производство за престъпление по чл. 68 от Закона за Сметната палата

Чл. 244а. (1) При спиране на наказателното производство за престъпление по чл. 201, чл. 202, ал. 1 и 2, чл. 203, ал. 1, чл. 219, ал. 3 и 4, чл. 220, 224, 225б, 225в, 254а, чл. 254б, ал. 2, чл. 282, 282а, 283, 283а, 283б, чл. 294, ал. 4 във връзка с ал. 2, чл. 301, 302, 302а, 304, 304а, 304б, 305, 305а, 307 и чл. 387, ал. 3 от Наказателния кодекс, както и за всяко едно друго престъпление, извършено във връзка с изброените по-горе, извършени от лицата по чл. 74, ал. 1 от Закона за Сметната палата, **не се прилага чл. 244, ал. 3.**

(2) В случаите по ал. 1 прокурорът изпраща препис от постановлението за спиране в тридневен срок от постановяването му:

1. на съответния първоинстанционен съд за произнасяне по обосноваността и законосъобразността му и

2. на обвиняемия, пострадалия или неговите наследници и на оцетеното юридическо лице.

(3) Съдът се произнася еднолично в закрито заседание не по-късно от седем дни от постъпване на делото в съда с определение, което е окончателно.

(4) При отмяна на постановлението за спиране на наказателното производство по реда на ал. 2 започва да тече нов срок по чл. 234 за извършване на разследването.

(5) В случаите по чл. 244, ал. 1, т. 3 наказателното производство се спира за срок не повече от една година.“

При анализа на чл. 243а и 244а от законопроекта се установяват следните слабости:

Създава се специален режим за съдебен контрол върху постановленията на прокурора за прекратяване и спиране на наказателното производство, който се прилага само при определени престъпления, извършени от лицата по чл. 74, ал. 1 от Закона за Сметната палата. С предложените нови разпоредби на чл. 243а и 244а от НПК се предвижда, че при определени престъпления, извършени от лицата по чл. 74, ал. 1 от Закона за Сметната палата, няма да се прилага общият ред по чл. 243, ал. 4 и чл. 244, ал. 3 от НПК, а се вмениява служебно задължение на прокурора да изпраща актовете на съда за проверка на законосъобразност и обоснованост.

В тази връзка се създават предпоставки за:

- едни и същи по характер прокурорски актове да се третира по различен ред, в зависимост от категорията лица, които засяга, което нарушава принципите на равенство пред закона и на справедлив процес;

- оспорвания и противоречива съдебна практика поради селективното приложение на задължителния съдебен контрол;

- потенциално поставяне на отделни лица или групи в неравностойно процесуално положение спрямо други участници в наказателния процес.

В Мотивите, придружаващи законопроекта, липсва ясна детайлна аргументация за причините, налагащи предложени нов режим.

На следващо място, наименованието на чл. 243а и 244а „Съдебен контрол върху постановлението на прокурора за прекратяване на досъдебно производство за престъпление по чл. 68 от Закона за Сметната палата“ не кореспондира с действителния обхват на текстовете, които се отнасят до множество престъпления по Наказателния кодекс, извършени от лицата по чл. 74, ал. 1 от Закона за Сметната палата.

Предложение: В хипотезата, че измененията и допълненията целят да се засили съдебният контрол върху прокурорските постановления, това следва да се постигне чрез обща регламентация за всички производства, а не чрез персонализирани правила за ограничен кръг лица, за да се гарантира ясна, предвидима и равнопоставена регламентация.

След обсъждане на становището, на основание чл. 20, ал. 5, т. 14, във вр. с чл. 69, т. 2, предл. първо от Закона за Сметната палата, Сметната палата,

РЕШИ:

СЪГЛАСУВА проекта на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс, с изх. № 04-00-10#/01.04.2026 г. по описа на Министерство на правосъдието, с горепосочената принципна бележка.

СМЕТНА ПАЛАТА:

Председател:п..... /Димитър Главчев/

Заместник-председател:п..... /Маргарита Николова/

Заместник-председател::п...../Силвия Къдрева/

Член:п..... /Даниела Въткова-Милушева/

Член:п..... /Мария Илиева/